

Dosarul nr.1a-116/2020 (1-17081031-02-1a-20012020)
Judecător: Nicolae Ghedrovici

DECIZIE
În numele Legii

04 decembrie 2024

mun.Chișinău

Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău

Avînd în componența sa:

Președintele ședinței, judecător:

Alexandru Spoială

Judecători:

Oxana Robu și Marcel

Juganari

Grefier:

Felicia Canțer, Larisa Popa, Vasile

Dînga,

Sergiu Nazarenco, Daniela

Țurcanu

Cu participarea

Procurorului:

Valentina B*****, Oleg

Popov

Avocaților:

Cotună Andrian, Aurelia

Mîrzîncu

A examinat în ședință publică în ordine de apel, apelurile declarate de acuzatorul de stat, procurorul în Procuratura rl.Anenii-Noi, Mihai Nicolai și de partea vătămată Spatari ***** împotriva sentinței Judecătoriei *****, sediul Central din 03.08.2018 pe cauza penală de învinuire a inculpatei **Fricațel (Budișteanu) Mariana** ***** în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) CP al RM,

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 15.08.2017-03.08.2018;

Instanța de apel: 21.08.2018-19.02.2019;

20.01.2020-04.12.2024;

Instanța de recurs:29.05.2019-12.11.2019;

Procedura de citare a fost legal executată.

Asupra apelurilor declarate de acuzatorul de stat, procurorul în Procuratura rl. Anenii-Noi, Mihai Nicolai și de partea vătămată Spatari ***** împotriva sentinței Judecătoriei *****, sediul Central din 03.08.2018, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău –

CONSTATĂ:

1. Prin *sentința Judecătoriei ******, sediul Central din 03 august 2018, *Fricățel (Budișteanu) Mariana ****** (născută la *****), originară și domiciliată r-nul Anenii Noi, s. *****), a fost achitată de învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a constatat că, de către organul de urmărire penală, Fricățel Mariana a fost pusă sub învinuire pentru faptul, că fiind proprietara terenului cu numărul cadastral ***** suprafața de 0,298 ha, conform titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren din 21 ianuarie 2002, înstrăinează conform contractului vânzare cumpărare terenul lui ***** , care la 19.06.2003 îl înregistrează în Registrul Bunurilor Imobile a OCT ***** , ca proprietatea sa, după care conform contractului de vânzare cumpărare din 16.04.2015, cu acordul lui ***** , reperfectează terenul pe numele lui Spătari ***** .

De asemenea, fiind fiica lui Liubovi Fricățel, în prezența ultimei, ca proprietara terenului cu numărul cadastral ***** cu suprafața de 0,05 ha, conform titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren din 21 ianuarie 2002, înstrăinează conform contractului de vânzare cumpărare terenul lui ***** , care la 19.06.2003 îl înregistrează în Registrul Bunurilor Imobile a OCT ***** .

Ulterior, Fricățel Mariana cunoscând cu certitudine că a înstrăinat terenul cu numărul cadastral ***** cu suprafața de 0,05 ha și terenul cu numărul cadastral ***** cu suprafața de 0,298 ha, lui ***** , care la acel moment aparțineau lui ***** Spătari, și folosindu-se de faptul că numerele cadastrale a terenurilor și caracteristicile acestora au fost modificate ulterior în cadrul înregistrării masive a terenurilor, conform instrucțiunii nr. 112 din 22.06.2005, la 20.05.2015, prin înșelăciune, cu scopul dobândirii unui profit ilegal, fiind reprezentată de *****vgheni înstrăinează ***** terenul cu numărul cadastral ***** cu sup. de 0,2118 ha, după care, la 20.04.2016 a încheiat contractul de vânzare cumpărare cu ***** , prin care a vândut terenul cu numărul cadastral ***** cu sup. de 0,1618 ha, care de fapt conform reprezentării grafice sunt aceleași terenuri deținute de ***** , fapt prin ce i-a cauzat ultimului daună materială în valoare de 5 000 lei.

Organul de urmărire penală a calificat fapta incriminată inculpatei în baza art. 190 alin. (1) Cod penal: „escrocheria adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere.”

3. *Împotriva sentinței sentinței ******, sediul Central din 03 august 2018 a declarat apel acuzatorul de stat, procuror în Procuratura rl. Anenii-Noi, Mihai Nicolai prin care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Fricățel Mariana să fie recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă de 3 ani închisoare într-un

modului stabilit pentru prima instanță prin care Fricașel Mariana să fie recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 190 alin. (1) Cod penal.

În motivarea cerințelor sale s-au invocat următoarele aspecte:

- prin analiza probelor existente, a fost confirmată intenția la comiterea infracțiunii incriminate, existând o legătură cauzală între cele comise și consecințele survenite;

- declarațiile lui ***** că a procurat terenurile cu nr. cadastral ***** și 1037104. de la Liubovi Fricașel și Mariana Fricașel achitând acestora bani consideră că coraborează cu declarațiile martorilor ***** și ***** , care nemijlocit s-au aflat în preajmă în momentul transmiterii banilor, a declarațiilor martorului ***** care cunoștea despre faptul că această tranzacție urma să fie efectuată, cât și actele de la OCT ***** , care demonstrează acțiunile lui ***** de a legifera aceste terenuri. Faptul că Fricașel a înstrăinat aceste terenuri lui ***** și ulterior transmite dreptul de înstrăinare prin procură lui *****vghenii, sînt confirmate inclusiv de declarațiile Olgăi Larina care a declarat în instanță că a vorbit ulterior cu Mariana Fricașel și aceasta i-a comunicat că nu știa că aceste terenuri sunt unele și aceleași;

- de asemenea argumentarea instanței că conform raportului de expertiză nr. 101 din 21 iunie 2017, inculpata Mariana Fricașel suferă de ***** și are capacitate de responsabilitate redusă nu poate comite o asemenea infracțiune deoarece, persoana care realizează înșelăciunea sau abuzul de încredere trebuie să aibă un nivel destul de înalt de dezvoltare a intelectului, să fie capabilă de o activitate avînd un scop bine conturat, urmează a fi supuse criticii deoarece raportului de expertiză invocat Mariana Fricașel este capabilă să perceapă circumstanțele pe caz și poate da declarații și are capacitatea de responsabilitate redusă;

- cu privire la calificarea infracțiunii efectuate, este necesar de făcut următoarele precizări: subiectul infracțiunii este inculpata Mariana Fricașel, care întrunește condițiile prevăzute la art. 21 alin. (1) și 22 Cod penal; latura obiectivă include următoarele trei semne: fapta prejudiciabilă; urmările prejudiciabile, și legătura cauzală dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

*Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2019, s-au respins ca fiind nefondate, apelurile declarate de Procurorul în Procuratura raionului ***** , Minai Nicolai și de partea vătămnată Spatari ***** , menținând sentința Judecătoriei ***** (sediul Central) din 03 august 2018, privind-o pe Fricașel Mariana.*

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel au declarat recursuri ordinare procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, ***** Sâli și avocatul Cibric Ruslan în numele părții vătămte Spatari ***** , prin care care solicită casarea acestora cu dispunerea rejudecării cauzei, cu pronunțarea unei noi

hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Fricățel Mariana să fie recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal.

*Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 12 noiembrie 2019 s-au admis recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli ***** și avocatul Cibric Ruslan în numele părții vătămate Spatari ***** , fiind casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2019, în cauza penală privind-o pe Fricățel Mariana și s-a dispus rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.*

4. La judecarea apelului, procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Oleg Popov a solicitat admiterea apelurilor declarate de acuzatorul de stat și partea vătămată Spatari ***** în temeiul motivelor de fapt și de drept invocate.

Partea vătămată Spatari ***** susținut de avocatul Cotună Andrian au solicitat admiterea apelurilor declarate în sensurile formulate.

Avocata Aurelia Mîrzîncu în interesele inculpatei Budișteanu (Fricățel) Mariana a solicitat respingerea apelurilor declarate împotriva sentinței Judecătorei Strășeni sediul Central din 05 martie 2021, ca fiind nefondate, cu menținerea fără modificări a sentinței primei instanțe.

Inculpata Budișteanu (Fricățel) Mariana nu s-a prezentat, potrivit datelor din dosar locul aflării acesteia la moment nu este cunoscut, în privința ei fiind pornit dosar de căutare cu nr. 2024250155 din 04.06.2024.

Instanța de judecată a întreprins măsurile necesare de asigurare a prezenței inculpatei la ședința de judecată a Curții de Apel și audiind opinia participanților la proces, în baza art. 321 Cod de procedură penală, a considerat posibilă examinarea cauzei în lipsa inculpatei deoarece, acesta se eschivează de a se prezenta în instanță.

În susținerea acestei concluzii, Colegiul consideră esențial de invocat doctrina penală și jurisprudența CEDO în acest sens:

Principiul contradictorialității privește mai multe aspecte, printre care și prezența personală a inculpatului la judecată. În procesele penale, prezența celui trimis în judecată la dezbaterile cauzei este un element esențial al asigurării principiului contradictorialității, al unui proces echitabil, în general.

Curtea Europeană a decis în mod constant în jurisprudența sa, posibilitatea pe care trebuie s-o aibă „acuzatul” de a lua parte la ședința de judecată decurge din obiectul și scopul ansamblului dispozițiilor art. 6 din Convenție, deoarece lit. c), d) și e) ale par. 3 ale aceluiași text recunosc „oricărui acuzat” dreptul „de a se apăra el însuși”, „de a interoga sau de a face să fie interogați martorii”, „de a fi asistat gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba utilizată în ședința

de judecată" toate acestea fiind de neconceput fără prezența sa. De aceea, legislatorul este obligat să ia măsuri de „descurajare” a absențelor nejustificate.

Situație special din punctul de vedere al respectării principiului contradictorialității este aceea a absenței acuzatului de la proces sau, altfel spus, posibilitatea judecării în lipsă a unui acuzat care se sustrage de la judecată, prin raportare la exigențele art. 6 din Convenție. Spre exemplu, pe cazul Mihaes v. Franța (25.05.1998), cu privire la inadmisibilitatea unui recurs în casație pentru motive legate de sustragerea voluntară a reclamantei de la judecată într-o cauză penală, fosta Comisie a considerat că aceasta nu constituie nici o limitare disproporționată a dreptului la un tribunal și nici a dreptului la un proces echitabil, deoarece, în speță, reclamanta a refuzat să fie prezentă, în persoană, în fața instanțelor de fond, ceea ce semnifică renunțarea la însuși dreptul de a participa la ședințele de judecată ale jurisdicțiilor care au pronunțat hotărârea. În aceste condiții, Comisia a considerat că reclamanta, prin propria sa voință și în mod neechivoc, a renunțat la dreptul de a fi ascultată de tribunal și la dreptul de a se apăra în proces.

În cazul Kattan v. România (21.01.2014), Curtea Europeană a adoptat o decizie de inadmisibilitate, cu respingerea ca vădit nefondată a plângerii privind art. 6 CEDO, întrucât instanța și-a îndeplinit obligația pozitivă de a face demersuri pentru a asigura prezența inculpatului în instanță. Prin urmare, Curtea a considerat că reclamantul a contribuit în mare măsură la crearea unei situații, în care în mod rezonabil, a putut prevedea consecințele comportamentului său – examinarea cauzei în lipsa sa.

În ipoteza în care o persoană a avut cunoștință despre desfășurarea judecării și cu toate acestea nu s-a prezentat în fața instanțelor, este vorba despre o conduită procesuală culpabilă a persoanei.

Posibilitatea soluționării cauzei în lipsa inculpatului este recunoscută și prin Rezoluția nr. 75 (11) a Consiliului Europei privind criteriile ce trebuie respectate în cazul în care o persoană este judecată în lipsă. Astfel, în criteriul nr. 9 se statuează că persoana condamnată în lipsă ar trebui să aibă dreptul de a judeca din nou dacă dovedește faptul că absența sa de la judecata inițială este datorită unor cauze independente de voința sa și că nu a avut posibilitatea de a înștiința instanța.

Colegiul Penal reține că nici reglementările internaționale și nici cele interne nu impun admiterea unei cereri de rejudecare în cazul unei persoane condamnate în lipsă, impunându-se verificarea faptului dacă aceasta s-a sustras sau nu de la judecată. A interpreta altfel dispozițiile legale ar însemna a recompensa sustragerea de la soluționarea cauzei și a da posibilitatea condamnatului să se prevaleze de propria sa culpa, legitimând astfel un abuz de drept procesual.

De asemenea, se atenționează asupra faptului că de la regula prezenței inculpatului la soluționarea cauzei se admit și excepții, atunci când asigurarea

acestei condiții ar conduce la amânarea nejustificată a procedurii, mai ales dacă inculpatul are o culpa în absența sa.

Raportând cele menționate la cazul supus examinării, Colegiul remarcă faptul că inculpatul avea cunoștință de derularea procesului penal care îl privea, instanța a asigurat citarea pentru prezența la ședința de judecată și ca urmare acesta a avut posibilitatea să-și exercite dreptul la apărare. Mai mult ca atât, inculpatul a fost reprezentată de către un apărător în instanța de apel.

Rezumând cele menționate Colegiul constată că pe parcursul examinării cauzei la etapa apelului a întreprins toate măsurile de asigurare a prezenței inculpatei în ședința de judecată. Astfel, inculpata s-a eschivat de a se prezenta în ședința de judecată a primei instanțe cât și a Curții de Apel, fiind imposibil de stabilit locul aflării acesteia, ultima a fost anunțată în căutare, și în privința acesteia a fost inițiat un dosar de căutare nr. 2024250155.

În această situație, neprezentarea îi este imputabilă inculpatei, astfel încât nu se atestă încălcarea principiului contradictorialității și dreptului la un proces echitabil.

Reieșind din circumstanțele constatate, Colegiul Penal a dispus judecarea apelului în lipsa inculpatei, luând în considerație că fiind întreprinse toate măsurile legale de a asigura prezența acesteia la judecarea apelului, având în vedere în acest sens jurisprudența Curții Supreme de Justiție și jurisprudența Curții Europene pe cauze concrete cu privire la respectarea dreptului părților la un proces echitabil, locul aflării lui ***** a fost imposibil de stabilit.

În contextul celor enunțate, prin prisma art. 321 Cod de procedură penală, instanța conchide că Budișteanu (Fricățel) Mariana a renunțat în mod expres la exercitarea dreptului său de a apărea în fața instanței, prin neprezentarea în ședința instanței de apel.

*5. Examinând sentința atacată prin prisma motivelor de apel formulate, audiind părțile, cercetând materialele cauzei penale, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău consideră necesar de a admite apelurile declarate de acuzatorul de stat, procurorul în Procuratura rl. Anenii-Noi, Mihai Nicolai și de partea vătămată Spatari ***** împotriva sentinței Judecătoriei *****, sediul Central din 03.08.2018, se admit casând sentința total, inclusiv din oficiu, în baza art.409 alin.(2) CPP al RM și pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, reieșind din următoarele considerente.*

5.1. În conformitate cu art. 400 alin. (1) Cod de Procedură Penală, sentințele pot fi atacate cu apel în vederea unei noi judecări în fapt și în drept a cauzei, cu excepția sentințelor pronunțate de către instanțele judecătorești privind infracțiunile pentru a căror săvârșire legea prevede exclusiv pedeapsă nonprivativă de libertate.

Conform art. 414 Cod de Procedură Penală, (1) Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. (2) Instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal.

În corespundere cu art. 415 alin.(1), pct. 1 lit. c), pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond, respinge apelul ca nefondat sau admite apelul, casând sentința parțial sau total, și pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță.

În conformitate cu art. 436 alin. (2) Cod de Procedură Penală, (2) Pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sînt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămîne cea care a existat la soluționarea recursului.

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție prin decizia emisă la 12.11.2019 a constatat că: „...instanța de apel în partea descriptivă a hotărârii pronunțate a menționat că: „*Probatoriul administrat demonstrează cu certitudine că inculpata nu cunoștea că terenurile înstrăinate lui Larina O. au unele și aceleași numere cadastrale cu terenurile la care face referire partea vătămată Spatari R. Faptul dat se confirmă și prin raportul de expertiză judiciară nr. 101 din 21 iunie 2017, care atestă capacitatea de exercițiu redusă a inculpatei*”.

*Astfel, instanța de apel a descris declarațiile părții vătămate, a martorilor menționați și a indicat materialele cauzei. De asemenea, în argumentarea soluției sale privind achitarea lui Fricașel M. instanța de apel a reținut că, procurorul și-a bazat învinuirea pe declarațiile părții vătămate Spătari *****, și martorilor *****, *****, însă instanța de judecată concluzionează că, declarațiile acestora nu demonstrează vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii incriminate.*

*Totodată instanța de apel a reținut concluziile primei instanțe care a menționat că „între declarațiile martorilor și părții vătămate care au menire de a proba transmiterea banilor sunt divergențe esențiale, deoarece din ele rezultă că careva bani au fost transmiși mamei Liubovi Fricașel de către *****, însă nicidecum inculpatei, care pun la îndoială veridicitatea declarațiilor și pretențiilor părții vătămate”*

*La baza acestor constatări, instanța de apel a pus declarațiile inculpatei care „nu recunoaște faptul primirii cărărva bani de la partea vătămată în calitate de preț pentru terenul de pământ” și declarațiile selective ale părții vătămate Spatari *****, martorilor *****, *****, *****, *****, *****, *****, fără a evalua celelalte probe și fără a efectua o analiză a acestora, cu aprecierea fiecărei probe*

în parte, cu expunerea asupra admisibilității sau inadmisibilității probei, ignorând totalmente probele administrate la caz, precum și în instanța de apel.

Instanța de apel, ignorând un cumul de probe administrate la dosar, a admis și a apreciat prioritar numai declarațiile selective a martorilor, care și au fost puse la baza hotărârii de achitare în privința lui Fricățel M., astfel expunându-se doar asupra cărorva probe, fără o analiză în cumul a tuturor probelor prezentate de părți, neilucidând faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date. În opinia instanței de recurs, instanța de apel nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, fiind prezentă discrepanța între cele reținute de instanța de apel și conținutul real al probelor, ignorarea unor aspecte evidente, ce au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii pripite și nemotivate.

Rezumând cele menționate, Colegiul constată că, instanța de apel urma să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să aprecieze conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și în concluziile sale să motiveze admiterea unor probe sau respingerea altora (art. 394 alin. (1) pct. 2 Cod de procedură penală).

Contrar acestor stricte prevederi legale instanța de apel selectiv a apreciat câteva probe, ignorând restul probelor, fără să le aprecieze pe fiecare în parte și să se expună asupra admisibilității sau inadmisibilității lor, expunând temeiul respectiv și argumentând clar concluziile sale în decizia adoptată.

Totodată, în susținerea concluziilor sale privind achitarea inculpatei, instanța de apel a menționat că „Probatoriul administrat demonstrează cu certitudine că inculpata nu cunoștea că terenurile înstrăinate lui Larina O. au unele și aceleași numere cadastrale cu terenurile la care face referire partea vătămată Spatari R.” „În continuarea concluziilor sale instanța de apel a indicat că „În această ordine de concluzii, semnificative sunt considerentele cuprinse în sentință: ... Instanța de judecată menționează că inculpata nu recunoaște faptul primirii cărărva bani de la partea vătămată în calitate de preț pentru terenul de pământ. ...

*Astfel, între declarațiile martorilor și părții vătămate care au menire de a proba transmiterea banilor sunt divergențe esențiale, deoarece din ele rezultă că careva bani au fost transmiși mamei Liubovi Fricățel de către *****, însă nicidecum inculpatei, care pun la îndoială veridicitatea declarațiilor și pretențiilor părții vătămate”.*

Deci, reieșind din concluziile expuse mai sus, de către instanța de apel în motivarea soluției adoptate, Colegiul lărgit constată că acestea sunt contradictorii, adică pe de o parte, se reține că inculpata nu cunoștea că terenurile

au unele și aceleași numere cadastrale, iar pe de altă parte constată că nu au fost transmiși careva bani inculpatei... ”

5.2. Judecând apelul, în conformitate cu prevederile art.385 alin.(1), pct.pct.1-5) CPP al RM, Colegiul Penal a constatat că, Fricașel Mariana a comis fapte prejudiciabile prevăzute de legea penală, săvârșită cu vinovăție și pasibilă de pedeapsa penală în următoarele circumstanțe.

Fricașel Mariana fiind proprietara terenului cu numărul cadastral ***** suprafața de 0,298 ha, conform titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren din 21 ianuarie 2002, înstrăinează conform contractului de vânzare cumpărare terenul lui ***** , care la 19.06.2003 îl înregistrează în Registrul Bunurilor Imobile a OCT ***** , ca proprietatea sa, după care conform contractului de vânzare cumpărare din 16.04.2015, cu acordul lui ***** , reperfectează terenul pe numele lui Spătari ***** .

De asemenea, fiind fiica lui Liubovi Fricașel, în prezența ultimei, ca proprietara terenului cu numărul cadastral ***** cu suprafața de 0,05 ha, conform titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren din 21 ianuarie 2002, înstrăinează conform contractului de vânzare cumpărare terenul lui ***** , care la 19.06.2003 îl înregistrează în Registrul Bunurilor Imobile a OCT ***** .

Ulterior, Fricașel Mariana cunoscând cu certitudine că a înstrăinat terenul cu numărul cadastral ***** cu suprafața de 0,05 ha și terenul cu numărul cadastral ***** cu suprafața de 0,298 ha, lui ***** , care la acel moment aparțineau lui ***** Spătari, și folosindu-se de faptul că numerele cadastrale a terenurilor și caracteristicile acestora au fost modificate ulterior în cadrul înregistrării masive a terenurilor, conform instrucțiunii nr. 112 din 22.06.2005, la 20.05.2015, prin înșelăciune, cu scopul dobândirii unui profit ilegal, fiind reprezentată de *****vgheni înstrăinează ***** terenul cu numărul cadastral ***** cu sup. de 0,2118 ha, după care, la 20.04.2016 a încheiat contractul de vânzare cumpărare cu ***** , prin care a vândut terenul cu numărul cadastral ***** cu sup. de 0,1618 ha, care de fapt conform reprezentării grafice sunt aceleași terenuri deținute de ***** , fapt prin ce i-a cauzat ultimului daună materială în valoare de 5 000 lei.

Astfel, prin acțiunile sale Fricașel Mariana comis infracțiunea prevăzută la art. 190 alin. (1) Cod penal: *„escrocheria adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere.”*

5.2.1. Inculpata Fricașel (Budișteanu) Mariana, în ședința de judecată în instanța de fond vina în săvârșirea infracțiunii nu și-a recunoscut-o, declarând că nu a cunoscut faptul că terenurile pe care le-a vândut Olgăi Larina și lui ***** Spătari sunt unele și aceleași terenuri. Declară că terenurile de pământ le-a vândut Ion Munjiu în anul 2003 și el a primit banii pentru aceste pământuri de la ***** , iar Ion Munjiu nu le-a dat ei și mamei sale nici un leu din banii primiți pentru vânzarea terenurilor. Aveau împreună cu mama sa în proprietate mai multe loturi

de teren cu suprafața totală de 0,36 ha, pe care ultimul timp nu le-au prelucrat. Nu a cunoscut faptul că Oleg Spatari intenționează să procure terenurile și nu a fost împreună cu acesta să semneze careva documente. Ulterior pământurile le-a vândut Olgăi Larina în 2016, a fost împreună cu ea la OCT, iar la notar nu a fost

Cu toate că inculpata pledează nevinovată, Colegiul penal concluzionează că vinovăzia acesteia în comiterea infracțiunii ce i se incriminează se demonstrează cu certitudine, și anume prin:

- **declarațiile părții vătămate Spătari ******* care fiind audiat în ședință de judecată în instanța de fond a declarat că, nu a avut neînțelegeri cu Mariana Fricățel pînă la momentul cînd a început procesul de judecată. Prin anii 2000 unchiul său, *****, a procurat teren agricol de la Fricățel Mariana 0,30 ha și de la mama ei Fricățel Liuba 0,05 ha, în total 0,35 ha. Cînd au ajuns la procedura de a face contractul de vânzare cumpărare au parveni: careva probleme, buletinul de identitate a Marianei Fricățel era expirat. Unchiul său a achitat integral cu suma solicitată pentru teren, pe cînd terenurile de vânzare cumpărare urmau a fi înregistrare. În anul 2015, unchiul său l-a rugat pe tatăl său ca să continue să se ocupe mai departe de acte. Pe cele 0,05 ha nu avem nici un document. Fricățel Liuba a decedat și tatăl său a ajutat-o pe Fricățel Mariana să moștenească acele 0,05 ha. Cele 0,30 ha le-a scris după numele meu. Fricățel Mariana era proprietara a 0,30 ha, conform extrasului cadastral din primărie. În toată aceasta perioadă între Fricățel Mariana și ei a fost o relație de bună înțelegere. După înregistrarea terenurilor după numele său, a luat contractele și le-a prezentat la primărie. Aceștia au refuzat să pe primească, deoarece aceste terenuri au trecut sub alt număr cadastral și suprafața a fost modificată. A înaintat o cerere către OCT *****, în care a solicitat efectuarea măsurărilor, adică să vină în teritoriu și să arate unde se află aceste terenuri. OCT ***** a refuzat să efectueze măsurările, deoarece aveau un al număr cadastral și concomitent aceste terenuri aparțineau altui proprietar. În mai 2015, a încercat să se adrese la Fricățel Mariana ca să lămurească lucrurile. Din ziua ceia au început neînțelegerile dintre ei, permanent vorbea cu insulte, amenințări. Bani i-a primit Fricățel Mariana în prezența a mai multor persoane. Toți acești ani au achitat impozitele, toți știau că aceste terenuri le aparțin lor. Nu cunoaște toate amănuntele despre procedura de vânzare-cumpărare a terenurilor, doar din spusele unchiului său și a careva martori. Știe doar că cînd a început să perfecteze actele la primărie, pentru că pe atunci primăria avea drepturi la întocmirea actelor notariale, asta prin anul 2000-2004. În anul 2015, cînd a perfectat contractul de vânzare-cumpărare s-a introdus numărul cadastral vechi. În 2015 Fricățel Mariana nu a primit bani pentru teren, terenul dat l-a procurat de la unchiul său. Extrasul de la primărie în baza căruia s-a perfectat contractul de vânzare-cumpărare a fost eliberat de inginerul cadastral din primărie, Vera Chelmenciuc. Cu acest Extras a fost la OCT ***** . Pînă la perfectarea

contractului, terenul agricol cunoștea unde era amplasat și îl prelucra unchiul său Spataru Oleg. Contractele de vânzare-cumpărare au fost întocmite la Primărie, s-au adresat la OCT pentru a fi înregistrate, dar li s-a refuzat pe temeii că erau întocmite cu greșeli. S-a adresat la Primărie pentru a corecta erorile și așa s-a amânat ani la rând pînă în anul 2015. În anul 2015, unchiul său l-a rugat pe tatăl său să se ocupe în continuare de perfectarea documentelor . ulterior a înregistrat terenurile pe numele său, a prezentat contractele la primărie, iar aceștia au refuzat să primească pe motiv că aceste terenuri au un alt număr cadastral și că nu corespunde suprafața. Motivul pentru care a încheiat contractul direct cu Mariana Fricățel a fost că unchiul său i-a dat suma de bani lui Fricățel, iar unchiul trebuia să-i restituie bani (f.d.194, vol. I);

*În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel partea vătămată Spătari ***** a susținut declarațiile date la faza urmăririi penale și în instanța de fond. A declarat că, banii pentru ambele terenuri au fost transmiși lui Fricățel Mariana și Fricățel Liubovi, ambele locuiau împreună în casa moșului lui Fricățel Mariana. Aceste terenuri au fost procurate de unchiul său Spatari Oleg. Merge vorba de 2 terenuri, unul de 30 de ari a lui Fricățel Mariana și unul de 5 ari a mamei lui Fricățel Mariana, Fricățel Liubovi. Terenurile se află alături. Terenurile le-a procurat unchiul său Spatari Oleg de la Fricățel Mariana și Fricățel Liubovi. Există titlul de proprietate pe terenurile date. A devenit proprietar al terenurilor în anul 2015. S-a apropiat cu un contract de vânzare-cumpărare la Primărie pentru a le înregistra, însă acolo i s-a comunicat că așa teren nu există, întrucât terenul de 0,3 ari mai are un număr cadastral, care l-a procurat de la Fricățel Mariana. Peste o lună a aflat că la terenul de 0,30 ari a fost modificat în 0,21 și terenul de 0,5 în 0,16 și s-a apropiat de Fricățel Mariana pentru a vedea cum s-a ajuns la aceasta și nu a putut discuta cu ea. Când s-a apropiat de Fricățel Mariana avea contract de vânzare-cumpărare asupra terenurilor date și mai avea și Larena Larisa și Pavlenco. Pînă în final nu au înregistrat terenurile. A scris cerere la Oficiul Cadastral pentru a fi delimitate, dar ei i-au dat refuz. Din anul 2015 nu se poate folosi de terenurile date. Pînă în anul 2015 achita impozitele pe terenurile date. Inculpata i-a dat mai multe explicații referitor la faptul că terenurile au fost vândute la mai multe persoane, a zis că nu cunoștea și după că nu trebuia să i le vîndă lui. Terenul se află la marginea drumului și Fricățel a trecut și a văzut că el prelucra terenul. Nu poate comunica soarta banilor achitați pe terenul dat. În 2015 când a fost la notar Fricățel Mariana era în stare normală, era conștientă. În anul 2015 a făcut moștenirea mamei ei care s-a pierdut. S-a ocupat de moștenire pentru a perfectă contractul de vânzare-cumpărare, anume la lotul de 0,5 ari care la moment este de 0,16 ari. După decesul lui Fricățel Liubovi a fost la toate instituțiile pentru a dobîndi actele de moștenire a mamei ei Fricățel Liubovi,*

suportând toate cheltuielile. La moment Fricașel Mariana nu i-a zis să-i achite banii achitați pentru lot de către moșul său Spatari Oleg.

*- **declarațiile martorului ******* care fiind audiat în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond a declarat că, în anul 2003 mama Marianei, Fricașel Liuba s-a întors din pușcărie, s-a apropiat de el și i-a comunicat că vrea să vîndă terenuri cu suprafața de 0,35 ha și 0,05 ha și dacă nu dorește să le procure. A zis că e de acord să le cumpere, Liuba Fricașel a indicat ca preț 4 000 lei. Ia dat o parte de bani și s-au apucat să perfecteze actele, au depistat că Mariana Fricașel are buletinul de identitate expirat și nu au terminat această procedură. În anul 2015 a hotărît să dea terenurile nepotului său Spatari ***** și i-a spus să se ocupe acesta mai departe cu documentele. A aflat că Liubovi Fricașel a decedat și trebuie să ajute la înmormîntare. A ajutat-o pe Mariana Fricașel să accepte moștenirea după mama sa, a dat anunț în Monitorul Oficial la rugămintea lui Fricașel Mariana. În perioada anilor 2003-2015 a achitat impozitele și a prelucrat terenurile. Terenurile le-a transmis fratelui său verbal, în contul unei datorii Contractele de vînzare-cumpărare din anul 2003 le-a pierdut;*

(f.d. 198, vol.

I)

*- în cadrul ședinței de judecată în instanța de apel martorul ***** a susținut declarațiile date la faza urmăririi penale și în instanța de fond. A indicat că, pe inculpată o cunoaște, sunt consăteni, Spatari ***** este nepotul său. Contractul de vînzare-cumpărare și alte acte au rămas la Cadastru, nu ține minte cine le-a reținut. Nu a fost să ridice contractele date, acolo i s-a comunicat că nu se găsesc, la Cadastru este indicată familia sa. Din 2002 până în 2015 terenurile erau prelucrate de către dânsul, achitând și impozite. La Primărie terenul figura înscris după el și achita impozitele. ***** este proprietarul terenului. În anul 2015 Mariana Fricașel a pierdut moștenirea, ***** Spătari a făcut documentele de moștenire din nou. Referitor la vînzarea din 2002 în satul ***** , menționează că mama inculpatei se eliberase din penitenciar, i-a propus terenuri de pămînt care se aflau lângă casa sa, i-a cerut 1000 lei avans, pe care i-a transmis, însă suma solicitată era de 4000 lei. Peste 4 zile i-a zis că îi va da banii, la care Fricașel Liuba care are un frate i-a zis că banii urmează a fi transmiși în prezența fratelui acesteia, ca martor. I-a transmis 3000 lei, au întocmit contractul de vînzare cumpărare. Au mers la Cadastru ca să-l înregistreze, însă acolo li s-a comunicat că buletinul Liubei Fricașel era expirat și urma să-l reînnoiască. La Cadastru au mers să înregistreze dreptul de proprietate asupra terenului. În anul 2004 a decedat mama inculpatei, au acceptat moștenirea iar în anul 2015 a aflat că moștenirea e pierdută. Ambele terenuri de pămînt sunt vîndute la două persoane diferite. Marian Fricașel a participat la discuția cu*

doamna Liubovi. Fricașel Liuba este sora lui Munjiu Ion, el nu servea, el era martor asigurând transmiterea banilor.

- **declarațiile martorului ******* care fiind audiat în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond a declarat că pe Mariana Fricașel și ***** Spătari îi cunoaște, sunt consăteni. Până a fi pensionară, în perioada anilor 1995-2006 a activat în cadrul Primăriei ***** ca specialist în reglementarea regimului proprietății funciare și elibera acte ce confirmă dreptul de proprietate a terenurilor proprietarilor. În anul 2008 s-au efectuat înregistrarea masivă și au fost eliberate titluri de autentificare a dreptului de proprietate. La acel moment primăria elibera un extras privind terenul, care urma a fi înregistrat la Cadastru, în baza extraselor de la Primărie terenurile nu puteau fi vândute. Conform registrelor ***** avea 0,30 ha, Fricașel Liuba avea 0,15 ha și toate aceste pământuri le-a moștenit Mariana Fricașel. La Primărie se duce evidența contractelor de vânzare-cumpărare doar a celor care sunt prezentate, iar în Primărie nu erau date precum că ***** a cumpărat de la Mariana Fricașel careva terenuri. Cu doi ani în urmă Mariana Fricașel a venit la Primărie împreună cu ***** după extras. Apoi au prezentat contractul de vânzare-cumpărare la Primărie. Ulterior a venit ***** și a prezentat titlu de autentificare a terenurilor care erau cu tot pe altă suprafață și alt număr cadastral, avea extras pe 0,30 ha. În anul 2015 s-au apropiat ***** și Mariana Fricașel ca să încheie contract de vânzare-cumpărare și le-a eliberat extras pe numerele cadastrale vechi;

(f.d. 208, vol.

I)

- *în cadrul ședinței de judecată în instanța de apel martorul ***** a susținut declarațiile oferite în cadrul urmăririi penale și în ședința de judecată în prima instanță. Pe inculpata Fricașel Mariana o cunoaște ca fiind consăteană. Pe partea vătămată Spătari ***** îl cunoaște ca fiind feciorul lui ***** , sunt consăteni. Probabil la Primărie se adresase cineva pentru eliberarea titlului, dar a fost o târăgănare lungă. Crede că este vorba despre vânzarea unui teren. Fricașel Mariana și Fricașel Liubovi s-au adresat la Primărie pentru perfectarea documentelor privind dreptul de proprietate a terenurilor, dar prin intermediul altor persoane, dar nu ține minte prin intermediul cărora. Până la măsurarea masivă era o listă simplă, erau niște caiete unde se includeau deținătorii terenurilor și suprafața terenurilor. În caiet nu era inclus bonitatea masivă a terenurilor. După înregistrarea masivă aceste 2 terenuri au primit numere cadastrale. Nu își amintește dacă suprafața de până la acordarea numărului cadastral și până, coincideau. A activat la Primăria ***** din 1995 până în 2016 în calitate de specialist în reglementarea regimului proprietății funciare. Cunoaște că ***** a solicitat extras din Registru, i-a spus că nu era ceva corect, dar totuși i-a fost dat. A eliberat un extras pe titlul cel care era vechi.*

*La ***** nu era grafica loturilor de terenuri. Nu ține minte ce număr cadastral a scris.*

- **declarațiile martorului ******* care fiind audiat în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond a declarat că în anul 2002 s-a eliberat din penitenciar mama lui Fricațel Mariana și s-au înțeles cu fratele său ***** să vîndă 0,35 ha de pămînt. În anul 2003, fratele a împrumutat de la el 3 000 lei ca să achite terenul, însă cum a transmis banii acesteia nu a văzut. Atunci Primăria avea împuterniciri de a perfecta contractele de vînzare-cumpărare, însă nu aveau practică la încheierea contractelor de vînzare-cumpărare și comiteau multe greșeli. Fratele său a început să perfecteze actele, însă Fricațel Mariana și Fricațel Liubovi aveau buletinele de identitate expirate, neavînd timp pentru perfectarea acestora, contractele de vînzare-cumpărare așa și au rămas nefinisate. Terenurile au rămas în continuare în folosința fratelui său, care achita și impozitele. Fratele său s-a dus cu traiul din sat și terenurile au rămas în folosință lui, iar în 2015 fratele i-a transmis aceste terenuri în contul banilor pe care îi datora. În anul 2015 s-au înțeles cu Mariana Fricațel să se ocupe el de documente, pentru a încheia contractul de vînzare-cumpărare. Pentru încheierea contractului de vînzare-cumpărare era necesar ca Mariana să primească certificatul de moștenitor legal. A dat anunț în Monitorul Oficial despre pierderea contractelor de vînzare-cumpărare. Au încheiat contractul de vînzare-cumpărare din 16.04.2015, însă s-au început lucrările în cîmp și nu au terminat cu perfectarea documentelor. ***** este proprietara casei unde locuiește Mariana Fricațel, a spus că intenționează ea să cumpere acest teren. Apoi a aflat că acest teren este procurat de către *****. A aflat că terenurile au alt număr cadastral după ce a aflat că acestea au fost cumpărate de *****; (f.d. 199, vol. I).

- *Fiind audiat în cadrul ședințe de judecată în instanța de apel martorul Spatari Victor a declarat că, pe inculpata Fricațel Mariana o cunoaște, sunt rude, mama sa fiind nașa de botez a ultimei. Spatari ***** este fiul său. În 2006 Mariana Fricațel a primit moștenirea după decesul mamei. Lui Fricațel Mariana îi aparținea 0,3 ha de la Munjiu Claudia, iar lui Fricațel Liubovi 0,5 ha. Casa a fost vîndută lui Larina Olga, dar Fricațel Mariana continua să locuiască în acea casă. Cunoaște despre aceste evenimente deoarece s-a ocupat de perfectarea actelor pentru moștenire. A făcut contract cu Fricațel Mariana, au scos extrasul de la OCT și au perfectat un nooooo contract între Fricațel Mariana și Spătari *****; cheltuielile fiind suportate de către dânsul. La moment când a perfectat moștenirea lui Fricațel Mariana, notarul i-a zis că Mariana poate să vîndă ambele terenuri pentru că aceasta e problema Primăriei și din aceste considerente consideră că Mariana Fricațel a dorit să vîndă ambele terenuri. Din 2015 Larinma Olga se folosește de aceste loturi de pămînt. A depus plângere privitor la înregistrările masive la Primărie, a fost și la Procuratură.*

*Întrucât sunt rude, când mama Marianeii Fricățel, Fricățel Liubovi a vândut două terenuri de pământ, s-au înțeles cu fratele *****. Funcția de notar a avut-o Primăria. Loturile de pământ aparțineau Marianeii Fricățel și Liuvei Fricățel. Ulterior au aflat că nu au putut să înregistreze la OCT ***** deoarece pașapoartele lui Fricățel Mariana și Fricățel Liubovi erau expirate, contractul a fost reîntors la Primărie pentru corectarea erorilor. Pașapoartele nu le-a făcut, contractul a rămas lșa Primărie, apoi Liuba Fricățel a decedat în anul 2005 și nu a fost finalizată procedura de vânzare cumnpărare deoarece în anul 2007 a fost efectuată măsurarea de masive, iar Primăria nu a introdus titlurile deținătorilor de terenuri în registru. Pînă în anul 2015 terenurile erau la fratele său, achitau impozite, terenurile nu puteau fi vândute. Dreptul asupra terenurilor nu a fost înregistrat, a rămas pe numele lui Fricățel Mariana și Fricățel Liubovi.*

Întru susținerea vinovăției inculpatei, acuizarea a prezentat spre cercetare în conformitate cu prevederile art. 373 din Codul de procedură penală, următoarele documente și procese verbale ale acțiunilor procesuale:

- raportul de expertiză judiciară nr. 101 din 21 iunie 2017, pe numele Marianeii Fricățel, prin care s-a constatat că Mariana Fricățel este capabilă să perceapă circumstanțele pe caz și poate da declarații și are capacitatea de responsabilitate redusă;
(f.d. 129, vol. I);

- proces de examinare a obiectului din 05 iulie 2016, potrivit căruia obiectul examinării îl constituie dosarele cadastrale cu nr. cadastral *****; *****; ***** și *****;
(f.d. 57, vol. I);

- proces verbal de ridicare din 04 iulie 2016 prin care de la Oficiul Cadastral Teritorial au fost ridicate patru dosare cadastrale și anume: *****; *****; ***** și *****;
(f.d. 56, vol. I);

5.3. Colegiul Penal analizând probele administrate în cursul de urmărire penală și în cadrul cercetării judecătorești în instanța de fond, cercetate și verificate în instanța de apel, prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor atestă că acțiunile inculpatei Fricățel Mariana se încadrează în infracțiunea prevăzută la art. 190 alin. (1) din Codul penal – *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere.*

5.4. Conform art. 100 alin. (4) Cod de Procedură Penală, (4) Toate probele administrate în cauza penală vor fi verificate sub toate aspectele, complet și obiectiv. Verificarea probelor constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, administrarea de noi probe și verificarea sursei din care provin probele, în conformitate cu prevederile prezentului cod, prin procedee probatorii respective.

Potrivit art. 101 alin. (1) și (2) Cod de Procedură Penală, (1) Fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

În conformitate cu art. 52 alin. (1) Cod Penal, (1) Se consideră componentă a infracțiunii totalitatea semnelor obiective și subiective, stabilite de legea penală, ce califică o faptă prejudiciabilă drept infracțiune concretă.

Conform art. 113 Cod Penal, (1) Se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală. (2) Calificarea oficială a infracțiunii se efectuează la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală și de către judecători.

5.5. Colegiul Penal notează că, cu referire la componenta de infracțiune incriminată inculpatei Fricatel Mariana, se atestă că, Colegiul penal relevă că potrivit doctrinei, Obiectul juridic special al escrocheriei are un caracter complex. Obiectul juridic principal al acestei infracțiuni îl formează relațiile sociale cu privire la posesia asupra bunurilor mobile. Obiectul juridic secundar al escrocheriei îl constituie relațiile sociale cu privire la libertatea manifestării de voință și minimul necesar de încredere. Obiectul material al infracțiunii este format din bunurile care au o existență materială, sunt create prin munca omului, dispun de valoare materială și cost determinat, fiind bunuri mobile și străine pentru făptuitor.

Latura obiectivă a infracțiunii de escrocherie are următoarea structură: 1) fapta prejudiciabilă alcătuită din două acțiuni (inacțiuni): a) acțiunea principală, care constă în dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, adică sustragerea lor; b) acțiunea sau inacțiunea adiacentă, care constă, în mod alternativ, în înșelăciune sau în abuz de încredere; 2) urmările prejudiciabile sub forma prejudiciului patrimonial efectiv; 3) legătura de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

Prin intermediul înșelăciunii sau al abuzului de încredere făptuitorul exercită o influențare psihică asupra conștiinței și voinței victimei care, ca și cum cedând bunurile sale făptuitorului, presupune în mod eronat că ultimul este îndreptățit a le lua.

Prin înșelăciune se înțelege dezinformarea conștientă a victimei, care constă în prezentarea vădit falsă a realității (înșelăciune activă) sau în trecerea sub tăcere a realității, când sunt ascunse faptele și circumstanțele care trebuie comunicate în cazul săvârșirii cu bună-credință și în conformitate cu legea a tranzacției patrimoniale (înșelăciunea pasivă).

Escrocheria este o infracțiune materială. Ea se consideră consumată din momentul în care făptuitorul obține posibilitatea reală de a se folosi sau a dispune de bunurile altuia la propria sa dorință.

Latura subiectivă a infracțiunii se manifestă prin vinovăție sub formă de intenție directă. De asemenea, la calificarea faptei este obligatorie stabilirea scopului special – a scopului de cupiditate.

Subiectul este persoana fizică, responsabilă, care la momentul săvârșirii infracțiunii a atins vârsta de 16 ani.

Sub incidența legii penale trebuie să intre doar acele încălcări care demonstrează rea-voința, fraudă, malversațiune din partea făptuitorului. Nu încapă îndoială că, atunci când făptuitorul folosește documente false, încheie tranzacții în numele unei persoane juridice inexistente, își arogă funcții și calități pe care în realitatea nu le are își demonstrează reaua-voință în raport cu victima.

Totodată, relevant este și faptul că, imixtiunea penalului în sfera privată, sferă bazată pe principiul egalității părților, trebuie privită ca o ultimă măsură. Dacă ambele părți – debitorul și creditorul obțin profituri de pe urma parteneriatului lor, rămânând proprietari asupra bunurilor sale (sau una dintre părți suferă prejudicii sub forma venitului ratat, fără a pierde însă dreptul de proprietate), atunci raporturile dintre cele două părți trebuie să rămână în continuare pe tărâmul dreptului civil.

Astfel, delimitarea escrocheriei de încălcarea normelor de drept civil trebuie făcută luându-se în considerație două aspecte de maximă importanță: atitudinea făptuitorului față de faptul transmiterii lui a bunurilor; prezența disponibilității efective a făptuitorului de a-și executa angajamentele.

Aceste două aspecte sunt puse la baza circumstanțelor care trebuie cercetate în vederea constatării lipsei sau prezenței scopului de cupiditate. La fel, pot fi supuse cercetării și alte circumstanțe, nu mai puțin importante: 1) maniera de comportament pe care făptuitorul a manifestat-o după ce i-au fost transmise bunurile (de exemplu, cheltuiе imediat banii prevăzuți pentru procurarea unor bunuri destinate victimei); 2) făptuitorul acceptă să-i fie transmise bunurile pe care cu bună-știință nu le va putea valorifica; 3) făptuitorul săvârșește acțiuni care demonstrează nedorința lui de a-și executa angajamentele; 4) făptuitorul își asumă obligații pe care ulterior afirmă că nu este în stare să le îndeplinească.

În acest context, Colegiul penal relevă că instanța de fond eronat a ajuns la concluzia că inculpata nu a manifestat intenția de a vinde unele și aceleași terenuri în scopul dobândirii unui profit ilegal, deoarece aceasta a căzut de acord să vândă terenurile numai după ce acest lucru i-a fost propus de către ***** Spatari și ulterior de către *****. Inculpata, dacă avea scopul de însușire ilegală a banilor din vânzarea terenurilor după cum susține acuzarea, urma singură să manifeste intenția de a vinde aceste terenuri prin publicarea unui anunț sau

căutarea potențialilor cumpărători, iar acuzarea de stat nu a fost demonstrat că inculpata Fricățel Mariana a primit careva sume de bani.

Astfel, Colegiul penal cercetând dosarele tehnice a terenurilor cu nr. cadastral ***** terenul cu nr. cadastral ***** s-a stabilit existența cererilor depuse de către ***** Fricățel Mariana și Fricățel Liubovi privind începerea procedurii de reînregistrare a dreptului de proprietate a acestor terenuri.

În acest context, prin analiza probelor existente, a fost confirmată intenția la comiterea infracțiunii incriminate, existând o legătură cauzală între cele comise și consecințele survenite.

Nu poate fi reținută ca plauzibilă concluziile primei instanțe precum că declarațiile părții vătămate Spătari ***** și martorilor *****, *****, *****, vgheni, *****, Gapmoli Bogdan, *****, ***** ***** și ***** nu demonstrează vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii incriminate.

Totodată, Colegiul penal respinge ca fiind nefondate afirmațiile inculpatei Fricățel Mariana precum că nu a știut despre împrejurările cazului și nici nu a primit bani de la partea vătămată Spătari *****, pentru terenurile agricole moștenite de la mama sa, or, reieșind din conținutul declarațiilor martorului *****, rezultă că a procurat terenurile cu nr. cadastral ***** și ***** de la Liubovi Fricățel și Mariana Fricățel achitînd ultimelor care coraborează cu declarațiile martorilor ***** ***** și *****, care nemijlocit s-au aflat în preajmă în momentul transmiterii banilor, a declarațiilor martorului ***** care cunoștea despre faptul că această tranzacție urma să fie efectuată cît și actele de la OCT *****, care demonstrează acțiunile lui ***** de a legifera aceste terenuri.

Faptul că Fricățel Mariana a înstrăinat aceste terenuri lui ***** și ulterior transmite dreptul de înstrăinare prin procură lui *****vghenii, sînt confirmate inclusiv de declarațiile Olgăi Larina care a declarat în instanță că, „... a vorbit ulterior cu Mariana Fricățel și aceasta i-a comunicat că nu știa că aceste terenuri sunt unele și aceleași..”

De asemenea argumentarea instanței că conform raportului de expertiză nr. 101

din 21 iunie 2017, inculpata Mariana Fricățel suferă de ***** și are capacitate de responsabilitate redusă nu poate comite o asemenea infracțiune deoarece, persoana care realizează înșelăciunea sau abuzul de încredere trebuie să aibă un nivel destul de înalt de dezvoltare a intelectului, să fie capabilă de o activitate avînd un scop bine conturat, urmează a fi apreciate critic deoarece potrivit raportului de expertiză invocat Mariana Fricățel este capabilă să perceapă circumstanțele pe caz și poate da declarații și are capacitatea de responsabilitate redusă.

Or, conform art. 21 alin (1) Cod Penal, sunt pasibile de răspundere penală persoanele fizice responsabile, fapt care în cazul dat a fost confirmat prin raportul

nr. 101 din 21 iunie 2017.

Urmare a considerentelor expuse, prin determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de inculpată și semnele componenței de infracțiune prevăzute de norma penală, în acțiunile inculpatei Fricățel Mariana se regăsesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, după indicii calificativi, *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere.*

Pentru situația în cauză, sunt relevante prevederile Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, cu privire la practica judiciară în procesele penale despre sustragerea bunurilor nr. 23 din 28.06.2004, conform căreia primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii unui angajament poate fi calificată ca escrocherie doar în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpânire asupra acestor bunuri, urmărea scopul sustragerii lor și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat.

Colegiul penal consideră că și latura subiectivă de asemenea și-a găsit reflectare în speță, iar instanța de fond a preluat indubitabil poziția părții apărării, precum că inculpata nu putea cunoaște despre faptul că un teren pe care-l deținea în proprietate are 2 numere cadastrale, cu atât mai mult că acest fapt a fost depistat de către organul cadastral numai după ieșirea în teritoriu, deoarece reieșind din conținutul declarațiilor martorului Spătari Victor rezultă că ... *la moment când a perfectat moștenirea lui Fricățel Mariana, notarul i-a zis că Mariana poate să vândă ambele terenuri pentru că aceasta e problema Primăriei și din aceste considerente consideră că Mariana Fricățel a dorit să vândă ambele terenuri.*

5.5.1. Judecând apelul, în conformitate cu prevederile art.385 alin.(1), pct.pct.1-5) CPP al RM, Colegiul Penal analizând cumulul de probe anexate la dosar, inclusiv declarațiile inculpatei și ale martorilor și apreciindu-le în conformitate cu art. 101 alin. (1) Cod de Procedură Penală constată că faptele incriminate în rechizitoriu, și-au găsit confirmare, or, din probele administrate rezultă faptul că, *„inculpata Fricățel Mariana a comis fapta prejudiciabilă prevăzute de legea penală, săvârșită cu vinovăție și pasibilă de pedeapsa penală în următoarele circumstanțe:*

Fricățel Mariana fiind proprietara terenului cu numărul cadastral ***** suprafața de 0,298 ha, conform titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren din 21 ianuarie 2002, înstrăinează conform contractului vânzare cumpărare terenul lui ***** , care la 19.06.2003 îl înregistrează în Registrul Bunurilor Imobile a OCT ***** , ca proprietatea sa, după care conform contractului de vânzare cumpărare din 16.04.2015, cu acordul lui ***** , reperfectează terenul pe numele lui Spătari ***** .

De asemenea, fiind fiica lui Liubovi Fricățel, în prezența ultimei, ca proprietara terenului cu numărul cadastral ***** cu suprafața de 0,05 ha, conform titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren din 21 ianuarie 2002, înstrăinează conform contractului de vânzare cumpărare terenul lui ***** , care la 19.06.2003 îl înregistrează în Registrul Bunurilor Imobile a OCT *****.

Ulterior, Fricățel Mariana cunoscând cu certitudine că a înstrăinat terenul cu numărul cadastral ***** cu suprafața de 0,05 ha și terenul cu numărul cadastral ***** cu suprafața de 0,298 ha, lui ***** , care la acel moment aparțineau lui ***** Spătari, și folosindu-se de faptul că numerele cadastrale a terenurilor și caracteristicile acestora au fost modificate ulterior în cadrul înregistrării masive a terenurilor, conform instrucțiunii nr. 112 din 22.06.2005, la 20.05.2015, prin înșelăciune, cu scopul dobândirii unui profit ilegal, fiind reprezentată de *****vgheeni înstrăinează ***** terenul cu numărul cadastral ***** cu sup. de 0,2118 ha, după care, la 20.04.2016 a încheiat contractul de vânzare cumpărare cu ***** , prin care a vândut terenul cu numărul cadastral ***** cu sup. de 0,1618 ha, care de fapt conform reprezentării grafice sunt aceleași terenuri deținute de ***** , fapt prin ce i-a cauzat ultimului daună materială în valoare de 5 000 lei.

Astfel, prin acțiunile sale Fricățel Mariana comis infracțiunea prevăzută la art. 190 alin. (1) Cod penal: „*escrocheria adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere.*”

5.5.2.Colegiul penal relevă că, pentru a se pronunța, instanța de fond incorect a reținut că, inculpata Fricățel Mariana urmează a fi achitată de învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod Penal al RM , iar această soluție este pasibilă casării reeșind din următoarele circumstanțe.

Drept urmare, instanța de fond eronat a reținut că, „... Conform raportului de expertiză nr. 101 din 21 iunie 2017, inculpata Mariana Fricățel suferă de ***** și are capacitate de responsabilitate redusă. Potrivit doctrinei penale, persoana care realizează înșelăciunea sau abuzul de încredere trebuie să aibă un nivel destul de înalt de dezvoltare a intelectului, să fie capabilă de o activitate avînd un scop bine conturat. În acest sens, instanța de judecată pune la îndoială faptul că inculpata în prezența diagnozei de retard mintal putea săvîrși infracțiunea de escrocherie.”, fără a lua în considerație că prin același raport de expertiză s-a constatat faptul că, Fricățel M. este capabilă să perceapă circumstanțele pe caz și poate depune depoziții și are capacitate de responsabilitate redusă, și fără a ține cont de prevederile art. 21 alin. (1) Cod penal, care prevede că sînt pasibile de răspundere penală persoanele fizice responsabile.

Ca urmare, Colegiul penal constată că instanța de fond pripit a ajuns la concluzia referitor la achitarea lui Fricățel Mariana de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta acesteia nu întrunește elementele infracțiunii, prin ce a admis o eroare de fapt, prin ignorarea unor

aspecte evidente ce au avut drept consecință pronunțarea altei soluții decât cea pe care materialul probator o susține, urmând să aprecieze obiectiv toate probele.

5.5.3. Colegiul penal respinge ca fiind pur declarative alegațiile inculpatei referitoare la nevinovăția sa, or nerecunoașterea vinei de către inculpat instanța o apreciază ca o metodă de apărare și un drept de a nu se auto incrimina garantat de art.66 Cod de procedură penală și art. 6 CEDO, or persoana care pe parcursul procesului penal are calitatea procesuală de inculpat nu poate fi urmărit pentru depunerea declarațiilor false sau refuzul de a face declarații și nu poate fi calificat ca circumstanță agravantă la stabilirea pedepsei penale.

Astfel, Colegiul penal constată că Fricașel Mariana a comis fapte prejudiciabile prevăzute de legea penală, săvârșită cu vinovăție și este posibilă de pedeapsa penală în următoarele circumstanțe.

5.6. În concluzie, Colegiul Penal a constatat cu certitudine în baza materialelor dosarului penal că inculpata Fricașel Mariana a comis infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (1) din Codul penal.

Instanța de apel reține cu titlu de principiu general recunoscut că sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe examinate de instanța de judecată și nu poate fi bazată pe presupuneri.

În temeiul art. 389 alin. (1), (2) Cod de Procedură Penală, (1) Sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. (2) Sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri sau, în mod exclusiv ori în principal, pe declarațiile martorilor depuse în timpul urmăririi penale și citite în instanța de judecată în absența lor.

Colegiul Penal și-a întemeiat decizia de condamnare a inculpatului pentru comiterea infracțiunilor incriminate atât în baza probelor administrate de către acuzatorul de stat, care au fost cercetate și examinate atât în cadrul primei instanței, cât și în instanța de apel, cât și cu concursul analizei faptului dacă condamnarea este justificată, „în afara oricăror dubii rezonabile” (*hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pronunțată în cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978*).

În acest sens, instanța de apel reține cu referire la procesul de apreciere a probelor că în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-a conturat standardul „*dincolo de orice îndoială rezonabilă*”, care presupune că, pentru a putea fi pronunțată o soluție de condamnare, acuzația trebuie dovedită dincolo de orice îndoială rezonabilă.

Existența unor probe dincolo de orice îndoială rezonabilă constituie o componentă esențială a dreptului la un proces echitabil și instituie în sarcina

acuzării obligația de a proba toate elementele vinovăției într-o manieră aptă să înlăture dubiul (*hotărârea Bragadireanu contra României, 06 decembrie 2006; hotărârea Orhan contra Turciei din 18 iunie 2002*).

Astfel, Colegiul Penal a constatat în afara oricăror dubii rezonabile că acțiunile inculpatei Fricățel Mariana întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la de art. 190 alin. (1) din Codul penal.

5.7. La capitolul individualizării pedepsei penale, instanța de apel relevă că, acțiunile inculpatei Fricățel Mariana întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) din Cod penal: „*escrocheria adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere*.”, iar în conformitate cu criteriile enunțate la art. 16 Cod Penal, infracțiunile respective se califică ca infracțiuni „mai puțin grave”.

În conformitate cu art. 60 alin. (1), lit. a) Cod Penal, (1) Persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat următoarele termene: b) 5 ani de la săvârșirea unei infracțiuni mai puțin grave.

În conformitate cu art. 389 alin. (4), pct. 3) Cod de Procedură Penală al RM, (4) Sentința de condamnare se adoptă: 3) fără stabilirea pedepsei, cu liberarea de răspundere penală în cazurile prevăzute în art.57 și 58 din Codul penal, cu liberarea de pedeapsă în cazul prevăzut în art.93 din Codul penal sau al expirării termenului de prescripție.

Instanța de apel reține că, fapta prejudiciabilă a fost comisă de Fricățel Mariana la data de 20.05.2015, astfel că a expirat termenul de prescripție de 5 ani pentru a o atrage la răspundere pe inculpată.

Astfel, Colegiul Penal constată că, la data judecării cauzei penale în ordine de apel a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală, așa cum, termenul de prescripție începe să curgă din data comiterii ultimei fapte prejudiciabile – 20.05.2015, astfel că termenul de prescripție de 5 ani a expirat cu mult.

6. Pentru motivele expuse mai sus, în conformitate cu art. 415 alin. (1), pct. 2) Cod de Procedură Penală, Colegiul Penal va admite apelurile declarate de acuzatorul de stat, procurorul în Procuratura rl.Anenii-Noi, Mihai Nicolai și de partea vătămată Spatari ***** împotriva sentinței Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central din 03.08.2018, casând sentința total, inclusiv din oficiu, în baza art.409 alin.(2) CPP al RM și pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

În conformitate cu art.art. 275 pct.9), 332 alin.(1), 409 alin.(2), 415 alin.(1), pct.2), 417-418 Cod Procedură Penală al RM, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău –

D E C I D E:

Apelurile declarate de acuzatorul de stat, procurorul în Procuratura rl.Anenii-Noi, Mihai Nicolai și de partea vătămată Spatari ***** împotriva sentinței Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central din 03.08.2018, se admit casând sentința total, inclusiv din oficiu, în baza art.409 alin.(2) CPP al RM și pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

Fricațel Mariana ***** se recunoaște vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal al RM și se liberează de pedeapsa penală în temeiul art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal al RM, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

Decizia este susceptibilă de a fi pusă în executare din momentul adoptării, însă poate fi atacată cu recurs în Curtea Supremă de Justiție a RM în termen de 2 luni de la comunicarea acesteia.

Președintele ședinței, judecător:

Alexandru Spoailă

Judecător:

Oxana Robu

Judecător:

Marcel Juganari